

Medi 2020

Canllawiau gweithredol i ysgolion – Cludiant Ysgol

Gwisgo gorchudd wyneb

- Mae'r awdurdod lleol yn **argymell** y dylai pob disgybl oedran uwchradd wisgo gorchudd wyneb wrth deithio ar gludiant ysgol penodedig h.y. ar fws, tacs neu fws mini. **Ni fydd** yn orfodol iddynt wneud hynny ac **ni fydd** gweithredwyr cludiant yn gorfodi disgyblion i'w gwisgo. Gan hynny, ni fydd modd gorfodi dysgwyr i wisgo gorchudd wyneb ac ni fydd modd eu hatal rhag teithio ar y cludiant os na fyddant yn gwisgo gorchudd wyneb ar gludiant ysgol penodedig.

***Nid** yw'r awdurdod lleol yn argymell y dylai disgyblion oedran uwchradd a chanddynt anghenion dysgu ychwanegol (ADY) neu gyflwr meddygol/anabledd wisgo gorchudd wyneb.*

- Dylai ysgolion rhoi gwybod i rieni y gallant ddarparu gorchudd wyneb addas i'w disgyblion os oes angen.
- Y gweithredwyr/gyrwyr/cynorthwyyr teithwyr unigol sydd i benderfynu a ydynt am wisgo gorchudd wyneb ai peidio ond mae'r awdurdod lleol yn **argymell** eu bod yn gwneud hynny. Dylid seilio unrhyw benderfyniad ynghylch yr angen i gynorthwyyr teithwyr yn benodol wisgo gorchudd wyneb a PPE ar asesiad a dull diogel o weithio.

Cyn mynd i mewn i'r cerbyd

- Dylid **annog** y dysgwyr i olchi'u dwylo'n syth cyn teithio i'r ysgol a chyn teithio adref, cyn mynd i mewn i'r cerbyd.
- Gellir** gosod hylif diheintio dwylo (potel chwistrellu neu rywbeth tebyg) i'r disgyblion ei ddefnyddio wrth fynd i mewn i'r cerbyd ond **ni ellir** gorfodi'r disgyblion i'w ddefnyddio na'u gwahardd rhag teithio ar y cerbyd os na fyddant yn gwneud hynny.
- Wrth fynd i mewn i gerbydau mwy (bws/coets sydd â drysau yn y tu blaen), **dylai'r** disgyblion eistedd mewn trefn, gan lenwi'r seddi cefn i ddechrau. **Dylai** ysgolion helpu i sicrhau bod disgyblion o'r un grŵp dysgu'n mynd ar y bws gyda'i gilydd ac yn eistedd yn yr un seddi bob dydd. Dylai'r plant hŷn eistedd tuag at y cefn a'r plant iau eistedd tuag at y tu blaen.
- Wrth fynd oddi ar gerbydau mwy (bws/coets) dylai'r disgyblion wneud hynny mewn trefn – y rhai sy'n eistedd yn y tu blaen i adael gyntaf a'r rhai yn y cefn i adael olaf. Yr olaf i mewn – y cyntaf allan.
- Rhaid atal** disgyblion rhag eistedd wyneb yn wyneb (gofynnir i'r gweithredwyr reoli hyn drwy ddangos nad yw rhai seddi ar gael e.e. drwy ddefnyddio tâp llachar).

- Os bydd angen, gall cynorthwyywyr teithwyr eistedd yn wynebu disgyblion os byddant yn gwisgo'r PPE priodol.
- **Dylai** gweithredwyr lanhau eu cerbydau'n drylwyr o leiaf unwaith y dydd. Rhaid iddynt sychu'r rhannau hynny o'r cerbyd sy'n cael eu cyffwrdd yn aml cyn bob siwrnai newydd gan gadw at y safonau penodedig.

Nodi'r peryglon

- Bydd yr un gyrrwr a chynorthwyydd teithwyr yn teithio ar yr un cerbyd ac ar hyd yr un llwybr **bob dydd**.
- Bydd y cerbyd yn cael ei awyru'n ddigonol bob amser drwy agor ffenestri yn y drysau neu'r to/awyrywyr etc.
- Ar gerbydau llai (ee tacsi/bws mini), **ni chaiff** system aerdymheru/rheoli'r hinsawdd ei defnyddio. **Ni fydd** system aerdymheru ac awyru gwithiol yn cael ei defnyddio ar gerbyd gwasanaeth cyhoeddus (PSV) h.y. dim ailgylchu aer.
- **Dylai** pob ysgol ddweud wrth y gyrrwyr am unrhyw drefniadau penodol ar y safle. Dylent gydymffurfio'n llawn. Os na fyddant yn cydymffurfio, dylid rhoi gwybod i'r gweithredwr neu dylai staff yr ysgol gyfeirio'r mater at y Tîm Cludiant Ysgol.
- Mae'r gyrrwyr wedi cael gwybod bod angen iddynt barcio'n ofalus gan wneud yn siŵr bod digon o le rhwng eu cerbyd nhw a cherbydau eraill i ganiatáu i'r teithwyr gadw pellter corfforol wrth iddynt fynd ar y cerbyd a mynd oddi arno. Os na fyddant yn cydymffurfio, dylid rhoi gwybod i'r gweithredwr neu dylai staff yr ysgol gyfeirio'r mater at y Tîm Cludiant Ysgol.
- **Dylai** holl staff yr ysgol gadw pellter o 2m (6'6") bob amser rhyngddyn nhw'u hunain a rhieni, aelodau eraill o staff a dysgwyr.
- Bydd gyrrwyr/cynorthwyywyr teithwyr yn cadw at y rheolau ynghylch cadw pellter o 2m o leiaf ac ni fyddant yn sefyll yn agos at staff eraill.
- Ar ôl gwneud yn siŵr bod y cerbyd yn ddiogel, **dylai'r** gyrrwr adael y cerbyd cyn i'r disgyblion ddod ar y cerbyd neu fynd oddi arno, a chadw pellter o 2m (6'6") y tu allan i'r cerbyd. Ni fydd angen gwneud hyn os oes sgriniau wedi'u gosod o amgylch sedd y gyrrwr.
- Mae'r gweithredwyr wedi cael gwybod bod angen iddynt gynnal asesiad unigol o'r amgylchedd lle bydd y cynorthwyywyr teithwyr yn gweithio a bod yn **rhaid** datblygu dull diogel o weithio er mwyn cynorthwyo dysgwyr/dysgwyr ADY. Bydd hyn yn cynnwys gofynion cadw pellter corfforol ac, os na fydd hyn yn ymarferol, yr angen i ddefnyddio PPE safonol.
- **Dylai** ysgolion atgoffa rhieni y gellir gwrthod caniatáu i ddisgyblion deithio ar gludiant ysgol os byddant yn camymddwyn neu'n peryglu diogelwch ar gludiant ysgol. Bydd yr awdurdod lleol yn dilyn polisi 'dim goddefgarwch' tuag at ddiogelwch ar gerbydau cludiant ysgol.
- **Dylai** ysgolion sicrhau bod disgyblion yn mynd i mewn i gerbydau un ar y tro ac yn drefnus. Pan fyddant yn aros i fynd i mewn i'r cerbyd, rhaid iddynt gael eu gorchwyllo mew man oddi wrth y cerbyd nes cânt eu galw i fynd i mewn iddo gan staff yr ysgol.

- Wrth gyrraedd yr ysgol, bydd y disgyblion yn gadael y cerbyd dim ond ar ôl i staff yr ysgol ddweud wrthynt ei bod yn ddiogel iddynt wneud hynny. Rhaid iddynt adael y cerbyd yn drefn briodol e.e. os yw'r drws yn y tu blaen, y disgyblion yn y tu blaen fydd yn gadael gyntaf neu'r olaf i mewn, y cyntaf allan. **Dylai** ysgolion benderfynu ar ddull sy'n caniatáu i ddisgyblion o'r un grŵp dysgu/swigen dosbarth eistedd a gadael y cerbyd gyda'i gilydd.

Caniatáu i yrwyr/cynorthwyyr teithwyr ddefnyddio cyfleusterau lles

- **Rhaid** i ysgolion sicrhau bod gyrwyr a chynorthwyyr teithwyr yn gallu defnyddio cyfleusterau lles yr ysgol os oes angen, er mwyn iddynt olchi'u dwylo'n drylwyr gan ddefnyddio dŵr poeth a sebon.

Gyrwyr/teithwyr sy'n dangos symptomau COVID-19 posibl

(Tymheredd uchel, peswch newydd a pharhaus, colli'r gallu i flasau a/neu arogl).

- Mae gan rieni/gofalwyr gyfrifoldeb personol i sicrhau **nad** yw disgyblion yn teithio os oes ganddynt symptomau COVID19 neu unrhyw salwch tymhorol arall. Os yw disgyblion yn cael eu codi o'u cyfeiriad cartref, gall staff cludiant ofyn i'r rhieni/gofalwyr gadarnhau bob dydd nad yw'r disgybl (nac unrhyw un arall ar yr aelwyd) yn dangos symptomau COVID19.
- **Dylai** gyrwyr/cynorthwyyr teithwyr gysylltu â'r Tîm Cludiant Ysgol i ofyn am gyngor os ydynt yn amau bod disgybl yn dangos symptomau COVID19.
- Os yw disgybl yn dechrau dangos symptomau yn ystod y siwrnai ar gerbyd llai (bws mini neu dacsî), dylai'r disgybl ddychwelyd adref os oes modd. Dim ond os na fydd neb gartref y dylid mynd â'r disgybl i'r ysgol. Wrth gyrraedd yr ysgol, **dylai'r** ysgol roi mesurau addas ar waith i gadw'r disgybl ar wahân i bawb arall nes bydd rhiant/gofalwr yn gallu dod i'w gasglu. **Ni ddylid** codi rhagor o ddisgyblion yn y cerbyd. Bydd unrhyw ddysgwyr eraill ar y cerbyd yn parhau ar eu taith i'r ysgol neu adref.
- Os yw disgybl yn dechrau dangos symptomau yn ystod y siwrnai ar gerbyd mwy (bws/coets) ni fydd rhagor o ddisgyblion yn cael eu codi:
 - Bydd unrhyw ddisgyblion sydd ar y cerbyd yn barod yn parhau ar eu taith i'r ysgol neu i'r man lle cânt eu gollwng fel arfer.
 - Bydd y gyrrwr/cynorthwyydd teithwyr yn cysylltu â'r Swyddog Cludiant Ysgol a'r ysgol er mwyn i'r rhieni/gofalwyr gael gwybod. Yna, dylai'r ysgol gadw cysylltiad â'r rhieni/gofalwyr.
 - Bydd y gweithredwr yn ceisio trefnu bod cerbyd arall ar gael i gludo'r disgyblion yn unol â'r contract.
- Nid oes angen i ddisgyblion, gyrwyr neu gynorthwyyr teithwyr fynd adref i hunanynysu os ydynt wedi bod mewn cysylltiad â rhywun sydd wedi datblygu symptomau tra oeddent yn yr ysgol/leoliad addysg neu ar gludiant ysgol, oni bai eu bod hwythau hefyd yn datblygu symptomau (os felly, dylent drefnu i gael prawf) neu oni bai bod yr unigolyn symptomatig yn cael prawf positif neu os yw gwasanaeth Profi ac Olrhain y GIG yn gofyn iddynt hunanynysu.

Dyddiad: 28/08/2020